VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2022/2080

z 25. októbra 2022,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 ([1]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) V nadväznosti na žiadosť Litvy zo 7. augusta 2020 Rada prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350 ([2]) poskytla Litve finančnú pomoc vo forme úveru vo výške najviac 602 310 000 EUR s maximálnou priemernou splatnosťou 15 rokov a obdobím dostupnosti 18 mesiacov s cieľom doplniť vnútroštátne úsilie Litvy pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

(2) Úver mala Litva použiť na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení uvedených v článku 3 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2020/1350.

(3) V nadväznosti na druhú žiadosť Litvy z 11. marca 2021 Rada prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2021/678 ([3]), ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, poskytla Litve dodatočnú finančnú pomoc vo výške 354 950 000 EUR zvýšením maximálnej výšky úveru na 957 260 000 EUR s maximálnou priemernou splatnosťou 15 rokov a obdobím dostupnosti 18 mesiacov s cieľom doplniť vnútroštátne úsilie Litvy pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

(4) Dodatočný úver mala Litva použiť na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení uvedených v článku 3 vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350, zmeneného vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2021/678.

(5) Výskyt ochorenia COVID-19 ochromil podstatnú časť pracovnej sily v Litve. To viedlo k opakovaným náhlym a prudkým zvýšeniam verejných výdavkov v Litve v súvislosti s opatreniami uvedenými v článku 3 písm. a) a b) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350.

([1]) Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.

([2]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/1350 z 25. septembra 2020, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 314, 29.9.2020, s. 35).

([3]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/678 z 23. apríla 2021, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 144, 27.4.2021, s. 12).

(6) Výskyt ochorenia COVID-19 a mimoriadne opatrenia, ktoré Litva zaviedla v rokoch 2020, 2021 a 2022 na obmedzenie jeho šírenia, ako aj jeho sociálno-ekonomického vplyvu a vplyvu na zdravie, mali a naďalej majú závažný dosah na verejné financie. V roku 2020 zaznamenala Litva deficit verejných financií na úrovni 7,3 % a dlh verejnej správy na úrovni 46,6 % hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“), ktoré na konci roka 2021 klesli na 1,0 % a 44,3 %. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 sa očakáva, že v Litve do konca roka 2022 dosiahne deficit verejných financií úroveň 4,6 % a dlh verejnej správy úroveň 42,7 % HDP. Podľa predbežnej prognózy Komisie z leta 2022 sa predpokladá, že HDP Litvy sa v roku 2022 zvýši o 1,9 %.

(7) Litva požiadala 8. augusta 2022 Úniu o ďalšiu finančnú pomoc vo výške 141 800 000 EUR s cieľom pokračovať v dopĺňaní svojho vnútroštátneho úsilia v rokoch 2020, 2021 a 2022 pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov. Litva predovšetkým ďalej rozšírila alebo upravila režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia uvedené v odôvodneniach 8 a 9.

(8) V zákone č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmenenom zákonom č. XIII-2822 zo 17. marca 2020, zákonom č. XIII-2846 zo 7. apríla 2020, zákonom č. XIII-3005 zo 4. júna 2020 a zákonom č. XIV-131 z 23. decembra 2020, ako sa uvádza v článku 3 písm. a) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350, a následne zmeneným zákonom č. XIV-351 z 27. mája 2021 a zákonom č. XIV-911 z 20. januára 2022 zaviedla Litva systém vyplácania dotácií zamestnávateľom na účely pokrytia odhadovaných miezd pre každú zamestnanú osobu počas nečinnosti, ktoré slúžia na podporu počas karantény a núdzového stavu. Pred 1. januárom 2021 sa zamestnávateľ mohol rozhodnúť, či využije dotácie na pokrytie 70 % platu, a to najviac do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy, alebo na pokrytie 90 % platu (100 % v prípade zamestnancov vo veku 60 a viac rokov), a to najviac do výšky minimálnej mzdy. Od 1. januára 2021 by zamestnávateľ mohol dostávať dotácie na pokrytie 100 % platu, a to najviac do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy. Zamestnávatelia zapojení do režimu si musia prinajmenšom tri mesiace po skončení vyplácania dotácie udržať aspoň 50 % svojich zamestnancov.

(9) Podľa zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmeneného zákonom č. XIII-3005 zo 4. júna 2020, ako sa uvádza v článku 3 písm. b) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350, a následne zmeneným zákonom č. XIV-351 z 27. mája 2021 sa pred 1. júlom 2021 dotácie vyplácali aj v prípade zamestnancov vracajúcich sa po čase nečinnosti, a to až počas obdobia šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Vzhľadom na strop vo výške minimálnej mzdy alebo dvojnásobku minimálnej mzdy v závislosti od hospodárskej činnosti vykonávanej zamestnávateľom by výška dotácií vyplácaná v prvom a druhom mesiaci po návrate do práce mohla dosahovať až 100 % platu zamestnanca, v treťom a vo štvrtom mesiaci až 50 % a v piatom a šiestom mesiaci až 30 %. Od 1. júla 2021 sa dotácie vyplácali v prípade zamestnancov vracajúcich sa po čase nečinnosti, a to až počas obdobia šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Dotácia v prvom mesiaci pozostáva zo 100 % platu zamestnanca, táto suma však nesmie byť vyššia ako 0,9-násobok minimálnej mzdy, v druhom mesiaci zo 100 % platu zamestnanca, táto suma však nesmie byť vyššia ako 0,6-násobok minimálnej mzdy. Uvedené dotácie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, pretože boli zacielené na poskytovanie podpory príjmu zamestnancom a pomáhajú zachovať existujúce pracovnoprávne vzťahy.

(10) Litva spĺňa podmienky na podanie žiadosti o finančnú pomoc stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672. Litva poskytla Komisii primerané dôkazy o tom, že od 1. februára 2020 sa z dôvodu prijatia vnútroštátnych opatrení na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov výskytu ochorenia COVID-19 skutočné aj plánované verejné výdavky zvýšili o 1 264 915 309 EUR. Predstavuje to náhle a prudké zvýšenie, pretože súvisí aj s rozšírením alebo zmenou existujúcich vnútroštátnych opatrení priamo súvisiacich s režimom skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa týkajú významnej časti podnikov a pracovnej sily v Litve. Litva zamýšľa 144 350 000 EUR zo zvýšenej sumy výdavkov uhradiť z prostriedkov Únie a 21 505 309 EUR z vlastných finančných prostriedkov.

(11) Komisia sa v súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2020/672 poradila s Litvou a overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných verejných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa uvádzajú v žiadosti z 8. augusta 2022.

(12) Finančná pomoc by sa preto mala poskytnúť s cieľom pomôcť Litve pri riešení sociálno-ekonomických dôsledkov závažného narušenia hospodárstva spôsobeného výskytom ochorenia COVID-19. Komisia by mala prijať rozhodnutia o splatnosti, výške a uvoľnení splátok a tranží v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi.

(13) Vzhľadom na uplynutie obdobia dostupnosti pomoci uvedeného vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2020/1350 je potrebné stanoviť nové obdobie dostupnosti dodatočnej finančnej pomoci. Obdobie dostupnosti finančnej pomoci v dĺžke 18 mesiacov poskytnuté vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2020/1350 by sa malo predĺžiť o 21 mesiacov, v dôsledku čoho by celkové obdobie dostupnosti malo byť 39 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350.

(14) Litva a Komisia by mali toto rozhodnutie zohľadniť v dohode o úvere uvedenej v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672.

(15) Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok žiadnych postupov súvisiacich s narušením fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu vykonať najmä na základe článkov 107 a 108 zmluvy. Toto rozhodnutie nemá vplyv ani na povinnosť členských štátov oznámiť Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 zmluvy.

(16) Litva by mala Komisiu pravidelne informovať o plnení plánovaných verejných výdavkov, aby mohla Komisia posúdiť rozsah, v akom Litva plní uvedené výdavky.

(17) Rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci bolo prijaté s prihliadnutím na existujúce a očakávané potreby Litvy, ako aj na žiadosti o finančnú pomoc podľa nariadenia (EÚ) 2020/672, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom sa uplatnili zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

   a) odseky 1 a 2 sa nahrádzajú takto:

      „1. Únia sprístupní Litve úver vo výške najviac 1 099 060 000 EUR. Úver má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.

      2. Obdobie dostupnosti finančnej pomoci poskytnutej týmto rozhodnutím je 39 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia.“;

   b) odsek 4 sa nahrádza takto:

      „4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď nadobudne platnosť dohoda o úvere uvedená v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672. Všetky ďalšie splátky sa uvoľnia v súlade s podmienkami uvedenej dohody o úvere alebo v prípade potreby budú podmienené nadobudnutím platnosti dodatku k uvedenej dohode alebo zmenenej dohody o úvere uzavretej medzi Litvou a Komisiou, ktorou sa nahrádza pôvodná dohoda o úvere.“

2. Článok 3 sa nahrádza takto:

   „*Článok 3*

   Litva môže financovať tieto opatrenia:

   a) mzdové dotácie počas nečinnosti stanovené v článku 41 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, naposledy zmeneného zákonom č. XIV-911 z 20. januára 2022;

b) mzdové dotácie po nečinnosti stanovené v článku 41 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, naposledy zmeneného zákonom č. XIV-351 z 27. mája 2021;

c) dávky samostatne zárobkovo činným osobám stanovené v článku 5-1 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmeneného v roku 2020;

d) dávky samostatne zárobkovo činným osobám v poľnohospodárstve stanovené v článku 5-2 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmeneného v roku 2020.“.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Litovskej republike.

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho oznámenia adresátovi.

Článok 3

Toto rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 25. októbra 2022

Za Radu
predseda
J. SÍKELA